

Ing. Roman Procházka
Předseda Podvýboru pro kulturu
Poslanecká sněmovna Parlamentu České
republiky

Váš dopis čj. | ze dne
Naše čj. NPÚ-310/ /2016
Vyřizuje | tel.
Spisový znak 820.1
V Praze dne 7.1.2016

Stanovisko Národního památkového ústavu k návrhu zákona o památkovém fondu.

Vážený pane předsedo,

V souvislosti s avizovaným projednáváním návrhu zákona O ochraně památkového fondu v podvýboru pro kulturu PSP ČR poskytují níže Vámi vyžádané stanovisko Národního památkového ústavu. Odborná instituce státní památkové péče považuje tento krok za velmi důležitý proto, aby právní prostředí České republiky a péče o památkový fond na jejím území, dostali moderní a komplexní legislativní rámec, kterým se budou řídit. Stávající legislativní úprava, přes své četné novelizace, již neodpovídá dnešním společenským i právním podmínkám a je nutno ji změnit.

Národní památkový ústav, jako odborná organizace památkové péče, byl od počátku prací na věcném záměru a posléze i paragrafového znění, aktivním účastníkem jeho vzniku. Svými konkrétními návrhy se snažil promítnout do legislativního textu své zkušenosti z praktické stránky péče o památkový fond. Vzhledem k množství názorů a podnětů, které zpracovatel v této fázi obdržel a musel vypořádat, je nutné respektovat skutečnost, že ne vždy byly naše názory a podněty přijaty.

Podíváme-li se na návrh zákona samotný, pak je zejména nutno pozitivně hodnotit právě komplexní pojetí materiálu, který v sobě komponuje řadu prvků, které dosud v naší praxi nebyly legislativně uchopeny a jejich postavení bylo nejisté.

Zvláště je třeba zmínit:

- větší vyváženost zákona z hlediska kompenzací veřejného zájmu na ochranu kulturního dědictví pro vlastníky nemovitostí v památkově chráněných územích,
- provázání zákona se závazky vyplývajících z mezinárodních úmluv, např. v souladu s požadavky Úmluvy o ochraně světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO jsou poprvé definována zvláštní pravidla pro ty z památek na našem území, které jsou zapsány na seznam světového přírodního a kulturního dědictví, zavádí Radu světové památky a plány jejich ochrany atd.,

- usazení stavebně historického průzkumu jako jedné z regulovaných činností v rámci tohoto zákona, a to vedle restaurátorů a archeologů. Právě stavebně historické průzkumy dnes, vedle archeologie, přináší zásadní prameny k vývoji architektury i urbanismu v naší zemi,
- systémový přístup k evidenčním systémům, které se navrhovaným zněním zákona dostávají na kvalitativně zcela novou úroveň,

Podobně jsou upraveny také některé další oblasti, které považujeme z hlediska naší praxe za zásadní.

Na straně druhé, nelze nekonstatovat, že s přijetím tohoto zákona se pojí také některé obavy, které rezonují částí spektra pracovníků památkové péče.

Z pohledu Národního památkového ústavu je třeba zmínit zejména:

- **postrádáme preambuli zákona** vyjadřující jeho étos. Péče o památkový fond není samoučelná a samotné konstatování, že už to, že je upravována zákonem ve veřejném zájmu je odrazem jejího postavení v naší společnosti, nepovažujeme za dostatečné. Kromě stále podstatnější role, kterou hrají památky při ztotožnění s evropským kulturním okruhem a jeho hodnotami, roste také jejich role v prostředí místní ekonomiky,
- **absence institutu památky místního významu.** Takové památky, nemajíc neregionální význam, přesto zásadním způsobem formují podobu sídla, nebo krajiny. Jde např. o pozůstatky hornické činnosti v krajině, drobných technických děl (mosty), ale také staniční budovy rušených železničních stanic. Pro vytváření vztahu komunit, žijících v místě či regionu jsou takové drobné památkové objekty formující. Formují dojem každého návštěvníka z krajiny a zásadně ovlivňují její celkový výraz, mají význam z hlediska uchování paměti místa, ale přitom nesplňují požadavky na zápis do ÚSKP,
- provázanost právního rámce s dalšími rezorty, a zde zejména rezortem ochrany životního prostředí a místního rozvoje je také oblastí, která zaslouží pozornost při precizování výsledného textu. Ochrana krajiny a hodnot v ní je jedním ze základních témat vztahu moderní společnosti ke kulturní a historické krajině.

Vážený pane předsedo, dovoluji si konstatovat, že Národní památkový ústav je velmi důkladně obeznán se stávající praxí. Vzhledem k tomu, že jsme byli od počátku velmi aktivní v procesu tvorby nového legislativního podkladu, jsme seznámeni také s jeho zněním. Jsem přesvědčena, že návrh zákona o památkovém fondu je komplexním a kompetentním návrhem, jehož projednání, cízelace parlamentní diskusí a následné přijetí by se pozitivně odrazilo zejména tam, kde bychom chtěli, tedy ve stavu památkového fondu i krajiny, kterou tyto památky charakterizují. Návrh preambule je přílohou tohoto dopisu.

S pozdravem

Ing. arch. Naděžda Goryczková
generální ředitelka